

daaraan consequenties voor de verdere voortgang voor het CDA zou verbinden ten aanzien van de ene lijst en of de nieuwe partij. De ARP moet over die zaak met zichzelf in het reine komen. Ik hoop en vertrouw dat de partijen elkaar in het nader overleg over de betekenis van de grondslag voor program en praktisch beleid zullen vinden.

Fragment rede KVP-fractievoorzitter mr. F. H. J. J. Andriessen — 4 september 1975 — Oisterwijk

Het CDA is in een critieke fase. De discussie gaat over en weer en dan is er het gevaar dat de standpunten verharderen. Ik geef daarvan twee voorbeelden.

Verklaring Arjos

Het eerste is de verklaring van de Arjos *) die zegt dat de ene kandidatenlijst van de baan is na de congresuitspraak over de grondslag. Deze uitspraak komt in strijd met de verklaring van het partijbestuur van de ARP waarin wordt gezegd dat men wel blijft streven naar de ene lijst, maar waar toch ook voorwaarden zijn ingebouwd.

Ik wil daarover het volgende zeggen. Aan de totstandkoming van de ene lijst is altijd slechts één voorwaarde gesteld nl. een voldoende eenheid van beleid, welke in het parlementaire jaar 1975/76 aanwezig zou moeten blijken.

Andere voorwaarden zijn niet ter sprake gekomen, ook niet de kwestie van de grondslag. Dat is ook logisch, want daaromtrent was in Woudschoten overeenstemming bereikt. Het congres heeft nu bij meerderheidsbesluit daarvan een interpretatie gegeven, die ook in belangrijke mate in de ARP wordt aanvaard. Het gaat niet aan om in dit stadium de in de statuten vastgestelde doelstelling van de ene lijst weer ter discussie te stellen. Een vitaal element voor de voortgang van het CDA zou dan weer onzeker worden gemaakt. Ik vind het standpunt van de Arjos dan ook onjuist en inconsequent en voor het CDA niet aanvaardbaar.

Meerderheid beslist

Het partijbestuur van de ARP wenste dat het CDA-d.b. een duidelijke congresuitspraak zou voorbereiden. Die uitspraak moest om duidelijk te zijn kiezen voor het ene of het andere standpunt. Die keuze werd gemaakt. Uitstel van de beslissing had dan ook geen enkele zin meer. Integendeel, als de standpunten niet overbrugbaar blijken en er moet een besluit genomen worden, dan beslist de meerderheid en geeft een van beide standpunten gelijk. Dat heeft het congres, dat volledig bevoegd was, gedaan. Niet alleen met stemmen van KVP en CHU, maar ook met stemmen van de ARP.

*) Arjos-verklaring van 30 augustus 1975 (zie pag. 58).

Commentaar Aantjes

Een tweede voorbeeld is het commentaar van mijn vriend Aantjes in (Nederlandse Gedachten *). Hij stelt daar dat de congresresolutie principieel voor de open programpartij kiest en het karakter van beginselpartij slechts aanvaardt of respecteert voor zover dit niet strijdig is met de open programpartij. Die interpretatie acht ik volstrekt onjuist. De resolutie zegt immers letterlijk dat van leden en vertegenwoordigers wordt gevraagd door program en beleid het uitgangspunt uit te dragen. Duidelijker kan men niet herhalen wat ook al in andere teksten stond, dat program en beleid geen vrijblijvende zaken kunnen zijn, maar geïnspireerd moeten zijn door het evangelie, dat richtsnoer is voor het politiek handelen. Aantjes' interpretatie is een vertekening van de resolutie zoals hij van anderen gesuggereerd heeft dat zij van zijn opvattingen een vertekend beeld gaven.

Aantjes stelt vervolgens dat de beslissing op het congres geforceerd is doorgedrukt. Ook dit bestrijd ik. Vooreerst liep de discussie al veel langer, nl. sinds de partijraad van de ARP van 14 december 1974, waar amendementen werden aangenomen van de strekking dat kamer кандидaten de grondslag persoonlijk zouden moeten ondertekenen. Die strijdvraag was in Woudschoten beslist. De nadien opgekomen controverse over dié interpretatie leidde naar Aantjes' eigen opvatting tot een stellingname over en weer die niet meer voor compromis vatbaar was. Aantjes stelt dit zelf in zijn commentaar.

*) Rubriek „Van A tot U” in Nederlandse Gedachten van 30 augustus 1975.